

**Raportul privind implementarea Programului de activitate al Guvernului
”Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2009-2011”
de către Biroul Relații Interetnice, perioada 01.01.2010-31.12. 2010**

Activitatea Biroului Relații Interetnice (BRI), pe parcursul perioadei nominalizate a fost și este concentrată asupra realizării obiectivelor Programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” (2009-2013), la capitolul „Integrarea minorităților naționale”, realizării actelor normativ-legislative care reglementează politica statului în domeniul relațiilor interetnice, funcționarea limbilor, susținerea diasporei moldovenești.

În scopul realizării Misiunii sale, BRI a activat în trei direcții principale:

- 1. Copordonarea activităților privind minoritățile naționale și funcționarea limbilor pe teritoriul statului;**
- 2. Susținerea persoanelor originare din Republica Moldova, domiciliat peste hotare (diaspora moldovenească);**
- 3. Consolidarea potențialului instituțional și managerial în domeniul relațiilor interetnice.**

În scopul optimizării activității pe parcursul perioadei raportate, BRI a elaborat și prezentat spre aprobare Guvernului Republicii Moldova:

- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Biroului Relații Interetnice, structurii și efectivului-limită al aparatului central al acestuia (Hotărârea nr. 43 din 2 februarie 2010);
- Cu privire la aprobarea componenței nominale a Consiliului colegial al Biroului Relații Interetnice (Hotărârea nr. 400 din 24 mai 2010);
- Cu privire la alocarea mijloacelor financiare (Hotărârea nr. 1043 din 5 noiembrie 2010).

Direcția de activitate nr. 1

Măsurile și acțiunile întreprinse de BRI au fost îndreptate spre promovarea și protecția drepturilor și libertăților minorităților naționale în vederea păstrării, dezvoltării și exprimării specificului etnic, cultural, lingvistic și religios.

În Programul de activitate al Guvernului la capitolul „Integrarea minorităților naționale” printre acțiunile prioritare se numără „Elaborarea și aplicarea unui Program de stat pentru asigurarea condițiilor necesare pentru studierea și aplicarea limbii oficiale a Republicii Moldova de către cetățenii alolingvi, inclusiv de către funcționarii publici și aleșii locali”.

Pentru elaborarea Programului menționat, BRI a instituit Grupul tehnic de lucru interministerial format din experți din cadrul administrației publice centrale și locale: Ministerul Educației, Ministerul Culturii, Academia de Științe a RM, Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, Biroul Relații Interetnice, experți din cadrul Guvernului, UTA Găgăuzia, ANTEM, Centrul Educațional Pro Didactica, societatea civilă, experți din Oficiul Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale OSCE, etc.

Grupul tehnic identifică modalități de instruire și va elabora un mecanism de evaluare a cunoașterii limbii de stat, îndeosebi pentru funcționarii publici (care la moment nu există), monitorizează situația socio-lingvistică din Republica Moldova (au fost efectuate 2 sondaje), va formula clar interesele statului vizând problema studierii limbii oficiale.

Programul de stat pentru asigurarea condițiilor necesare pentru studierea și aplicarea limbii oficiale a Republicii Moldova de către cetățenii alolingvi, inclusiv de către funcționarii publici și aleșii locali va viza învățarea limbii oficiale a statului de către adulți alogeni și, în special de funcționari publici - factori decisivi în dezvoltarea socio-economică a țării; va contribui prin procesul de învățare continuă la integrarea socio-culturală și lingvistică a minorităților naționale.

Programul de stat va fi implementat în cadrul comunităților locale, contribuind la integrarea grupurilor etnice într-o societate democratică.

Totodată, BRI în colaborare cu Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova (ANTEM, licența Seria AMMII, nr. 030642) organizație specializată în instruirea lingvistică a reprezentanților minorităților naționale, în special, a funcționarilor publici a organizat masa rotundă „Integrarea minorităților naționale în Republica Moldova: necesități, priorități și perspective de implementare a unor programe de stat privind studierea limbii oficiale a statului”(martie, 2010).

Ca rezultat a fost semnat un acord de parteneriat care stabilește relațiile de colaborare între BRI și ANTEM.

În noiembrie 2010, BRI a prezentat Guvernului spre aprobare proiectul „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”, conform căruia din fondul de rezervă al Guvernului au fost transferate 90 mii lei pentru susținerea realizării Programului de Instruire Lingvistică a Minorităților Naționale din Republica Moldova. În decembrie a.c. BRI a investit suma dată pentru editarea manualului „Limba care ne unește” și Caietul de exerciții nivelului BII-III. Manualele au fost transferate cu titlu gratuit ANTEM pentru organizarea cursurilor pentru alolingvi.

BRI fiind desemnat în calitate de **coordonator interministerial**, a colaborat cu administrația publică locală pe teritoriul cărora locuiesc țigani/romi, cu ministerele stipulate în Hotărârea Guvernului nr.1453 din 21 decembrie 2006 a **Planului de acțiuni pentru susținerea țiganilor/romilor din Republica Moldova pe anii 2007-2010**, a monitorizat și implementat prevederile Hotărârii nominalizate pe parcursul anului 2010.

BRI a organizat și desfășurat masa rotundă privind „Realizarea în 2009 a Planului de acțiuni pentru susținerea țiganilor/romilor din Republica Moldova pe anii 2007-2010 și perspective pentru anul 2010 (aprilie, 2010). Ca rezultat a fost propusă inițierea de către BRI a elaborării unui nou Plan de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă pentru perioada anilor 2011-2015. A fost creat Grupul tehnic de lucru interministerial care participă la elaborarea Planului menționat (în lunile august, septembrie au fost organizate și desfășurate ședințe ale Grupului de lucru). A fost creat și Grupul tehnic de lucru, în componența căruia au fost incluși liderii organizațiilor etnoculturale române care, de asemenea participă la elaborarea proiectului dat.

În decembrie 2010, BRI a organizat masa rotundă cu participarea membrilor acestor două Grupuri tehnice de lucru, cu participarea viceprim-ministrului DI Ion Negrei, reprezentanților misiunilor diplomatice în Republica Moldova OSCE, UNICEF, în cadrul căreia au fost analizate propunerile parvenite de la structurile de stat inclusiv propunerile membrilor organizațiilor etnoculturale rome (BRI, conlucrează cu 12 organizații etnoculturale ale romilor cu statut republican, susținând, activitățile statutare ale acestora, participând în realizarea programelor și proiectelor, inclusiv a celor internaționale, ce țin de îmbunătățirea situației social-culturale și integrarea socială a romilor).

Pe parcursul perioadei raportate, a fost acordată de către BRI o atenție deosebită activității privind implementarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale. A fost examinat și completat proiectul Rezoluției Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei asupra Republicii Moldova privind implementarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale (februarie-martie, 2010).

A fost adoptată Rezoluția Res SMN(2010)6 a Comitetului de Miniștri privind implementarea prevederilor Convenției-cadru pentru minoritățile naționale în Republica Moldova. Proiectul Rezoluției a fost coordonat cu BRI (5 mai 2010).

BRI în colaborare cu CoE a organizat și desfășurat seminarul internațional privind implementarea Convenției-cadru pentru minoritățile naționale în condițiile Republicii Moldova și rezultatele ciclului III de monitorizare a acestora de către CoE. La lucrările conferinței au participat: DI Ion Negrei, viceprim-ministru al Guvernului Republicii Moldova, DI Gaspar Biro, membru al Comitetului Consultativ și Artemiza Chisca, secretarul Comitetului Consultativ al CoE, reprezentanții administrației publice centrale și locale, liderii organizațiilor etnoculturale ale minorităților naționale din Republica Moldova.

BRI ca coordonator la nivel național al procesului promovării Convenției-cadru cu scopul difuzării concluziilor al celui de-al III ciclu de monitorizare a CoE în Moldova a tradus și publicat Opinia Comitetului Consultativ și Rezoluția Comitetului de Miniștri în limba de stat și 5 limbi minoritare: ucraineană, rusă, găgăuză, bulgară, romani.

Pe parcursul perioadei raportate, BRI a elaborat și prezentat Comisiei Naționale pentru elaborarea rapoartelor inițiale și periodice privind implementarea convențiilor internaționale la care RM este parte:

- Raportul periodic al Republicii Moldova asupra stadiului aplicării Convenției Internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială pentru anii 2008-2009. Raportul a fost transmis spre examinare Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării rasiale (ianuarie-februarie, 2010).

În perioada 1-2 martie 2011 delegația Republicii Moldova (condusă de dna Elena Beleacova, director general BRI) a susținut rapoartele VIII și IX periodice asupra implementării prevederilor Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, la care țara noastră este parte.

În cadrul sesiunii 78-a a Comitetului (CERD) s-a subliniat că țara noastră a făcut importante progrese pentru prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare rasială, admițând lipsa unei legi-cadru non-discriminatorii distincte și

a unui sistem de supravegere și a măsurilor de sancționare a actelor discriminatorii, dar și existența unui proiect în materie.

Membrii CERD au adresat întrebări ce țin de: consultările cu societatea civilă în cursul pregătirii rapoartelor periodice; reflectarea problemei în regiunea transnistreană; modificările în Codul Penal privind străinii și apartizii; chestiunea refugiaților; școlarizarea copiilor acestora și incluziunea lor socială; legislația privind testul HIV/SIDA referitor la azilanți și refugiați, precizarea datelor statistice referitor la populația de etnie romă din RM; denumirea țigan/rom, scrierea/caracterele limbii rome în RM, educația școlară și universitară a romilor, participarea lor în viața social-politică, inclusiv, reprezentarea în Parlament și alte autorități ale statului a romilor, găgăuzilor și altor minorități naționale, etc.

De către BRI au fost elaborate:

- Nota informativă privind aplicabilitatea pentru Republica Moldova a Recomandărilor Bolzano referitor la situația minorităților naționale în relațiile interstatale, aprobate de înaltul Comisar al OSCE. Dna Elena Beleacova, director general al BRI, a participat la masa rotundă dedicată Recomandărilor Bolzano în relațiile inter-statale, elaborate de Oficiul Înaltului Comisar al OSCE pentru Minoritățile Naționale la Viena (februarie, 2010);
- Raportul privind măsurile întreprinse pentru implementarea acțiunilor stipulate în Programul Național de implementare a Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului RM-NATO (IPAP) (martie, 2010).

A fost reexaminat și reactualizat proiectul Hotărârii Parlamentului cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2010-2013, ce ține de protecția minorităților naționale (martie, 2010).

Conducerea BRI a participat la runda de negocieri cu delegația UE privind liberalizarea regimului de vize între Republica Moldova și UE (martie, septembrie, noiembrie, 2010).

Conform graficului Guvernului Republicii Moldova întâlnirea cu cetățenii în teritoriu, Biroul a fost desemnat în raionul Soroca, Taraclia. În cadrul vizitei au fost organizate întreveneri cu liderii organizațiilor etnoculturale ale ucrainenilor, rușilor, evreilor, romilor, etc.

Consolidarea dialogului cu societatea civilă:

BRI conlucrează cu asociațiile obștești etnoculturale ale minorităților naționale. În calitate de organ consultativ funcționează Consiliul coordonator al organizațiilor etnoculturale (care constă din 83 de reprezentanți ai organizațiilor etnoculturale).

BRI a organizat 5 ședințe a Consiliului Coordonator la care au fost puse în discuție:

- a) Raportul de activitate al BRI pentru anul 2009 și Planul de activitate al BRI pentru anul 2010.
- b) Comentariile Republicii Moldova la Opinia III asupra Republicii Moldova a Comitetului consultativ privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, adoptată la 26 iunie 2009.

c) Darea de seamă pentru anul 2009 și alegerea Copreședintelui și Comitetului de conducere al organizațiilor etnoculturale.

La două ședințe ale Consiliului Coordonator au avut loc întrevederile cu Dl Vladimir Filat, Prim-ministru al Republicii Moldova și cu Dl Marian Lupu deputat al Parlamentului RM.

Întru realizarea programelor culturale ale organizațiilor etnoculturale cu susținerea BRI s-au desfășurat pe parcursul anului circa 200 de activități: seminare, mese rotunde, conferințe, expoziții de artă plastică și artizanat, manifestări de promovare a obiceiurilor și tradițiilor naționale, festivaluri. Menționăm: masa rotundă „Moldova polietnică”, masa rotundă „Eminescu-floare albastră”, Zilele Scrisului și Culturii Slave în Republica Moldova-ediția a XX-a, Festivalul etniilor” Unitate prin diversitate” - ediția a X-a, expoziția de artă a copiilor „Tânărul plastician-2010”, Ziua Internațională a Romilor, Ziua Mondială a Limbii Materne, masa rotundă „Diversitatea lingvistică ca posibilitate de dialog policultural în Republica Moldova”, sărbători naționale, etc.

Direcția de activitate nr. 2

Protecția drepturilor persoanelor originare din Republica Moldova domiciliată peste hotare – diasporei moldovenești reprezintă o sarcină deosebit de importantă a BRI. În acest context, BRI în cadrul Programului de acțiuni pentru susținerea persoanelor originare din Republica Moldova domiciliată peste hotare (diaspora moldovenească) pe anii 2006-2009, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 809 din 10 iulie 2006 a contribuit la susținerea și organizarea acțiunilor național-culturale desfășurate de diaspora moldovenească.

Conform pct. 3 al Hotărârii de Guvern nr. 809 din 10 iulie 2006, a fost elaborat Raportul privind realizarea Programului de acțiuni pentru susținerea persoanelor originare din Republica Moldova domiciliată peste hotare (diaspora moldovenească) pe anii 2006-2009 pentru anul 2009 și prezentat spre informare Guvernului Republicii Moldova (ianuarie, 2010).

A fost organizată ședința Consiliului de administrare a mijloacelor pentru susținerea financiară a activităților de păstrare a identității național-culturale a persoanelor originare din Republica Moldova domiciliată peste hotare (diaspora moldovenească) (instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 1521 din 29.12.2007). La ședință a fost aprobat Devizul de cheltuieli privind mijloacele necesare pentru susținerea diasporei moldovenești pentru anul 2010.

În anul 2010, BRI și-a extins relațiile de colaborare cu OIM (Organizația Internațională pentru Migrație) participarea în calitate de membru al Proiectului „Susținerea implementării componente de migrație și dezvoltare a Parteneriatului pentru Mobilitate Moldova-UE”. Susținut parțial financiar din cadrul proiectului BRI a organizat și desfășurat **Congresul IV al diasporei moldovenești** (conform Dispoziției Guvernului RM nr. 45-d din 1 iunie 2010) care a marcat un nou concept în activitatea de stat în vederea susținerii diasporei moldovenești. La lucrările Congresului au participat: Dl Mihai Gimpu, președintele Parlamentului, Președinte interimar al Republicii Moldova, Dl Vladimir Filat, Prim-ministru al

Republicii Moldova, deputați în Parlament, miniștri, reprezentanți ai structurilor statale, 100 de delegați ai diasporei moldovenești din 25 de țări; a fost renovat site-ul www.diaspora.md; implicarea în coordonarea proiectului „Mecanismul de granturi mici pentru Diasporă” parte a Proiectului sus menționat. În calitate de membru al Consiliului de experți au fost selectate și aprobate 10 proiecte care au primit granturi în sumă de 5 mii euro pentru fiecare proiect.

Pe parcursul anului BRI a activat pentru realizarea Acordului de colaborare între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Belarus privind asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale (semnat la Chișinău pe 9 septembrie 1997, intrat în vigoare pe 12 februarie 1998).

A fost organizată ședința a 7-a a Comisiei interdepartamentale moldo-beloruse în vederea examinării programelor și acțiunilor comune privind susținerea minorităților naționale de etnie belorusă în Republica Moldova și moldoveni din Republica Belarus. A fost semnat Programul de acțiuni în domeniul susținerii organizațiilor diasporale, ale structurilor statale: BRI al Republicii Moldova și Însărcinatul pentru Religii și Naționalități al Republicii Belarus.

Intru finalizarea procesului de semnare a Acordului de colaborare între Republica Moldova și Ucraina, BRI colaborează cu MAEIE pentru pregătirea ratificării Acordului de colaborare între Republica Moldova și Ucraina privind asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

Direcția de activitate nr. 3

Calitatea resurselor umane reprezintă un element esențial pentru îndeplinirea cu succes a misiunii BRI. A fost continuată instruirea personalului instituției în domeniul analizei impactului politicilor publice, planificării activității BRI. Colaboratorii BRI participă la seminare, traininguri, conferințe organizate de către Guvernul Republicii Moldova, instituțiile guvernamentale, Academia pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Acțiunile preconizate în Planul de activitate pentru anul 2010 au fost realizate de către BRI conform datelor stabilite (anexa 1-2).

Biroul Relații Interetnice va colabora mai intens cu organele republicane și internaționale în vederea dezvoltării programelor și proiectelor în domeniu lingvistic și cultural, implementării prevederilor legislației în vigoare, cu atragerea investițiilor în sector.

Guvernul Republicii Moldova
Domnului Vladimir FILAT,
Prim-ministru

La num 2503-95 din 22 aprilie 2011-04-27

Conform solicitării Vă transmitem în anexă Raportul privind implementarea Programului de activitate al Guvernului ”Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2009-2011” de către Biroul Relații Interetnice, perioada 01.01.2010-31.12. 2010.

Elena BELEACOVA,
Director general

anexă-6file

